

ИЗЛЕТ бр. 19
Овчар бања
01.-04. мај 2014.

учесници:

Љиљана и Драган Урошевић
Борица Митровић
Франц Зорко
Славица и Љубомир Рајшић
Мира и Моми Тасић
Даница и Бошко Танасијевић
Ирена и Ратибор Танасијевић
Ружа и Љубиша Тописировић
Светлана Маројевић
Весна Урошевић и Раде Полић
Дијана Хасанагић и Манолис Ђорђакис
Светлана и Светозар Радивојевић

Винарија Александровић

Вам пружа могућност да осетите магију тамо где она настаје. Позива Вас да и Ви постанете вински ходочасник. Да вино пијете тамо где се оно ствара.

Породица Александровић се више од сто година бави виноградарством и винарством. Прадеда Милош Александровић је био један од оснивача Винчанске виноградарске задруге 1903.године.

Породица је до почетка ИИ светског рата имала 30.000 чокота и од почетка је блиско сарађивала са виноградарима и винарима краљевих подрума. Традицију настављају деда Живота и Александар Александровић.

Када је 1992. године чувени дворски подрумар Живан Тадић, који је после ИИ светског рата емигрирао у Канаду, сазнао да породица Александровић обнавља винарску традицију опленачког краја, послао је у Винчу оригиналну рецептуру - сортни састав Тријумфа, најбољег вина краљевих подрума које се пре другог светског рата пило на скоро свим европским дворovima. Тако смо у нашем подруму, на основу пожутелог рукописа почели да исписујемо нове странице дуге породичне историје виноградарства и винарства ослањајући се на искуства предака, нова научна сазнања и модерну технологију.

Нова етапа у развоју Винарије Александровић почиње 2000.године, после политичких промена у Србији, када је саграђена нова винарија и набављена најсавременија опрема за производњу врхунских вина.

Данас је породица Александровић са својим винима водећа српска приватна винарија.

Минићева кућа ракије

се бави производњом квалитетних љутих ракија од воћа више од 30 година.

Од најквалитетнијег воћа са сунчаних падина из околине Горње Трепче настају ове изузетне ракије.

За бављење овим послом, човек мора имати среће да се роди у Трепчи на јужним падинама планине Вујан (Буковик, Острица) и да су му за откуп воћа близу Суворбор и Рудник, а за дрен, оскорушу и крушку такишу Гоч. Сво кошчато воће се пре стављања у кацу искошчити, отклања првенац и не паточи.

Квалитет који смо постигли резултат је доказане комбинације старих сорти шљива: Црвена шумадинка (Ранка), Пожегачка (Маџарка) и Пискавац (Трновача), а потврда томе је ВЕЛИКА ЗЛАТНА МЕДАЉА са 75. међународног пољопривредног сајма у Новом Саду.

Минићева куца ракије производи ракије од:

- шљиве, дуње, крушке такише, крушке виљамовке, дрењине, трњине, кајсије, брескве. виноградске шептелије, трешње, вишње, диње

2013 година освојене награде:

-Победник сајма у Новом Саду за ракију од шљиве и освојене 2 велике златне медаље за кајсију и и такису.

-Победник сајма у Књажевцу а ракију од шљиве, и велике златне медаље за ракију од дуње и лозу.

Сајам шљива Осечна 2013

-Победник сајма у Осечни за ракију од шљиве, и освојене 2 велике златне медаље за ракију од кајсије и такисе.

2012 година одвојене награде

-Победник сајма у Новом Саду за 3 производа: ракију од шљиве,дуње и кајсије.

-Победник сајма у Књажевцу . 3 прва места за ракију од шљиве, такисе и лоза

-Победник сајма у Осечини . 3 прва места за ракију од шљиве, виљамовке и виноградарске септелије.

-Победник сајма у Тополи шампион квалитета за ракију од шљиве+ 2 Велике златне медаље за лозу и ракију од малине.

Konak Jovana Obrenovića

Nastao 1835. godine a podigao ga je Jovan Obrenović. Na konaku Jovana Obrenovića se nalazi jedini sačuvani grb Obrenovića u Srbiji. U njemu se nalazi i narodni muzej koji je osnovan 1952. godine.

Ovaj muzej ima između ostalog i obavezu da štiti i čuva dragocenu prošlost Čačka i njegove okoline. Turisti ga vrlo rado posećuju kako zbog svoje istorije tako i zbog onoga što ovaj konak i njegov muzej mogu da ponude. Muzej sadrži mnoge predmete iz rimskog i praistorijskog doba .

УМЕТНИЧКА ГАЛЕРИЈА „НАДЕЖДА ПЕТРОВИЋ“

Уметничка галерија „Надежда Петровић“ (основана 1961. године), је једна од најстаријих и најзначајнијих установа овог типа у земљи. Делатност Галерије је заштита покретних културних добара и праћење савремене ликовне продукције кроз излагачку делатност.

Поседује пет збирки: „Надежда и савременици“, „Југословенско сликарство друге половине XX века“, „Савремена уметност“, „Спомен збирка Божића Рисимовића- Рисима“ и збирка „Цртежа и карикатура Пјера Крижанића“. У богатом фонду сликарства XX века поседује преко 500 радова од којих су поједини репрезентативни експонати, често ремек- дела својих аутора.

Поред изложби Галерија приређује и друге програме: предавања, промоције, концерте. У ликовном животу наше земље не учествује само као хроничар, или посматрач, већ као аниматор и активни субјект.

Рођена у Чачку 1873.год, умрла у Ваљеву 1915. Од 1884.год. са породицом пресељава се у Београд. Вишу женску школу завршила је у Београду 1891.год. Следеће, 1892.год., полаже испит за наставницу цртања у средњим школама и постаје ученица у атељеу Ђорђа Крстића. 1896/97.год. похађа школу код Кирила Кутлика. Од 1898.год. почиње школовање у Минхену у атељеу словенца Антона Ажбеа. Већ 1900.год. имала прву самосталну изложбу у Београду. 1901.год. започиње рад у атељеу Јулијуса Екстера у Минхену. Од 1904.год. ангажује се у домовини око Прве југословенске уметничке изложбе, оснивања Ладе и Прве југословенске уметничке колоније (Сићево, Пирот 1905.год.). До 1912.год. излаже на многобројним изложбама: Изложба Ладе; Изложба југословенске колоније 1907; Изложба српског уметничког удружења 1908; Друга самостална изложба у Љубљани 1910; исте године у Паризу на Јесењем салону и у Загребу у оквиру групе Медулић; наредне 1911.год. излаже у српском павиљону на Међународној изложби у Риму, на Салону интернационалне уније и Јесењем салону у Паризу. У Београду 1912.год. отвара сликарску школу и учествује на четвртој југословенској изложби. У првом балканском рату учествује као добровољна болничарка на фронту. Са српском војском је поново 1913. и 1914.год. Умрла је у Ваљеву, од тифуса, где је била на дужности добровољне болничарке.

Надежда Петровић је најзначајнији српски сликар с почетка века. Иако је тематски остала верна националном, стилски се потпуно окренула савременим токовима европске уметности. У односу на остале наше уметнике ишла је знатно испред свог времена - сигурно да је и то један од разлога што од својих савременика није била добро схваћена, а у једној традиционално патријархалној српској средини.

Надежда је била у стању да све прикаже бојама: широким гестуалним потезом четке; јаким бојама и изузетно јасним и звонким колористичким односима светлих и тамних партија, без међутонова; густим пастуозним намазима, некада скоро рељефастим; са бојеним акцентима на лицима, ношњи, крошњама и стаблима дрвећа, на узбурканом небу;

Проучаваоци њеног дела, а пре свих др Катарина Амброзић која је и писац монографије о Надежди Петровић, поделили су њено стваралаштво у 4 периода и то:

I Минхенски период (1898 - 1903)

Први минхенски период - Ажбеов атеље (Баварац, копије)

Други минхенски период - атеље Јулиуса Екстера (Баварац са шеширом, Воденица, Иберзе, Борова шума, Јелова шума, Акт с леђа, пејзажи)

Надежда Петровић "Сузана и старци" Надежда Петровић "Баварац са шеширом" Надежда Петровић "Воденица" Надежда Петровић "Циганка"

II Србијански период (1903 - 1910)

Први србијански период - после 1903 (Стабло у шуми, Ресник -више студија, Старо гробље, Жетва, Домаћин, Девојче из Сићева, Сићево -више студија, Гуслар, Калуђер)

Други србијански период - после Италије 1907 (Дереглије на Сави, Жена са сунцобраном, Анђа, Старо београдско гробље)

III Париски период (1910 - 1912)

(Мост на Сени, Кеј на Сени, Краљевић Марко и Милош Обилић, Булоњска шума, Море, Плажа у Бретањи, Нотр Дам)

IV Ратни период (1912 - 1915)

(Чаршија, Стари шедрван у Призрену, Призрен, Грачаница -неколико студија, Косовски божури -неколико студија, Душанов мост, Везиров мост, Рушевине, Ваљевска болница)

Награде Галерија је добитник неколико награда од којих су најзначајне Награда Општине Чачак (1999), Вукова награда (2001) и Награда за најбољу галерију у Србији у 2010. години, коју је Веб часопис за савремену уметност АртМагазин доделио Уметничкој галерији “Надежда Петровић”, са образложењем постизања високих галеријских домета и одржавања светских галеријских стандарда.

Ovčarsko-kablarska klisura

Predeo izuzetnih odlika „Ovčarsko-kablarska klisura“ nalazi se u centralnom delu Srbije, na teritorijama opština Čačak i Lučani. Reka Zapadna Morava je između planina Ovčar i Kablar usekla klisuru impozantnih razmera.

Da li ste znali?

Osnovno prirodno obeležje klisure čini reljef, upečatljivi masivi Ovčara i Kablara. Klisura je duga 16 km, mereno duž vijugajućeg rečnog toka. Zapadna Morava je ovde usekla tri meandra, od kojih su prva dva geomorfološki fenomen-uklještene meandri. Posebna atrakcija su brojni mali slapovi na Banjskom potoku, desnoj pritoci Zapadne Morave. Klisura je stanište brojnih životinjskih vrsta, a među njima su šumska kornjača, barska kornjača, šareni daždevnjak, kuna zlatica, kuna belica, jazavac, divlja mačka, vidra i druge. Prisutne su i brojne biljne vrste, često reliktnе: ruž, grab, grabić, sitnolistna lipa, krunolistna lipa, crni jasen, ruž, hajdučka oputa, lovorolisni jeremičak. Na obali reke, na malim zaravnima i priljubljeni uz stene nalazi se devet srednjovekovnih manastira, jedinstvenih po mestu u kome se nalaze i vremenu kada su nastali. Pored manastira postoje tri sveta mesta obeležena crkvama – kapelama, te svi čine jedinstvenu celinu od dvanaest svetilišta Srpske Svete gore. Na levoj strani Zapadne Morave nalaze se Blagoveštenje, Ilinje, Savinje, Nikolje, Uspenje i Jovanje, a na desnoj Sretenje, Trojica, Preobraženje, Vaznesenje, Vavedenje i Kađenica. U Klisuri je smeštena i Ovčar Banja, čiji se lekoviti mineralni izvori koriste za lečenje povreda mišića, reumatskih oboljenja, sportskih povreda i kožnih bolesti.

O klisuri

meandri

Ovčarsko-kablarska klisura se nalazi u centralnom delu Srbije, u okviru Zapadnog Pomoravlja, a razdvaja visoku Šumadiju, na severu, od Dragačeva i Starovlaško-raške visije na jugu. Spada u ona područja Srbije koja svojim prirodnim vrednostima i spomeničkim lepotama privlače pažnju već vekovima. Osnovno prirodno obeležje klisure čine upečatljivi masivi Ovčara i Kablara, po kojima je i dobila ime. Glavnu masu ovih planinskih uzvišenja izgrađuju krečnjaci iz perioda trijasa. Malo koja klisura u Srbiji je ukrašena tako izraženim uklještenim meandrima ili termalnim izvorima kao ova. Glavnu morfološku osobenost klisure predstavljaju izvanredno izražene okuke rečnog toka Morave i donjeg, najnižeg dela doline, koje je naš čuveni naučnik Jovan Cvijić nazvao nakalemljenim meandrima, odnosno uklještenim meandrima. Uredbom Vlade Republike Srbije (SL. Glasnik RS br. 16/2000) Ovčarsko-kablarska klisura proglašena je kao zaštićeno prirodno dobro I kategorije – Predeo izuzetnih odlika. Zaštićeno područje se prostire na 2250ha, od čega je 1700ha na

području opštine Čačka, a 550ha na području opštine Lučani. Na području klisure ustanovljeni su režimi zaštite II stepena (542 ha) i III stepena (1707 ha).

Ovčarsko-kablarska klisura spada u red onih područja u Srbiji koja su poznata široj javnosti po svojim prirodnim lepotama i spomeničkim vrednostima, koja privlače pažnju već vekovima. Osnovno prirodno obeležje klisure čini reljef, a pre svega upečatljiviji masivi Ovčara i Kablara, po kojima je i dobila ime. Malo koja klisura u Srbiji je ukrašena tako uklještenim meandrima ili termalnim izvorima kao ova. Ogrnuta u lepe i tajanstvene šume, sa nezaboravnim pejzažima, još je lepša kad njeno nebo zapara orao ili kliktaj sivog sokola.

U litološkom sastavu terena Ovčarsko-kablarske klisure izrazito dominiraju sedimentne i magmatske stene mezozojske starosti. Starije, paleozojske stene otkrivene su na samo nekoliko mesta i to u obliku uskog, izduženog pojasa u dolini potoka Asanovac, čeve pritoke Morave u blizini brane u Ovčar-banji i nešto šireg pojasa koji se od Ovčar-banje pruža prema jugoistoku, u pravcu manastira Sv.Trojice. Ove su stene predstavljene pretežno metarfisanim peščarima, intenzivno ubranim i polomljenim. Prema geološkoj karti ove stene su svrstane u starije paleozojske tvorevine tzv. „jeličke metamorfne serije“. Glavnu masu planinskih uzvišenja izgrađuju krečnjaci trijaskke starosti. Preovlađuju beličasti i sivi srednjetrojaski krečnjaci, pretežno masivni, sa mestimičnom pojavom slojevitih i bankovitih partija u nižim delovima serije. Ove stene su delimično mermerisane, dolomitične, izmjenjene primarne strukture, mestimično i brečaste.

Usecanje klisure odvijalo se u više faza. Smatra se da je ona u svom razvitku prošla kroz dv jezerske faze – kada je predstavljala jezerouzinu između požeškog i čačansko-kraljevačkog neogonog jezera, i tri fluvijalne faze – kada je predstavljala otoku požeškog jezera. Spuštanje nivoa čačansko-kraljevačkog jezera, kao donj erozione baze i življe izdizanje terena u predelu klisure, uslovljavali su intenzivnu vertikalnu eroziju i produbljavanje klisure. Najatraktivniju formu imaju međusobno spregnute, naspramno položene meandarske petlje Rapailovača i rt na kome je manastir Uspenije. Završni deo ovog rta je u obliku kupastog uzvišenja. Pretpostavlja se da uzvišenje manastira Uspenije predstavlja ostatak ostrva između dva rečna rukavca Morave od kojih je jedan tekao sadašnjim koritom, sa zapadne strane tog uzvišenja, a drugi sa istočne, poprečno na vrat meandra. Najveća dubina klisure je u njenom središnjem delu i ona u odnosu na vrh Kablara iznosi oko 620, a u odnosu na vrh Ovčara 710 m. U tom delu dolinske strane imaju i najveće nagibe, uglavnom preko 30°.

Ovčar banja

Ovčar Banja

U srcu Ovčarsko-kablarske klisure, okružena zelenilom prostranih šumskih kompleksa izvire termo-mineralna voda Ovčar Banje. Ovaj skriveni biser prirode nalazi se na 17. kilometru od Čačka na putu ka Zlatiboru, odnosno regiji Zapadna Srbija (M5). Smeštena je u omanjem morfotektonskom proširenju, na ušću Banjskog potoka u Zapadnu Moravu, na nadmorskoj visini od 278 m.

Pored termo-mineralnih izvora koji se koriste u terapiji, ova banja je jedinstvena u Srbiji jer se nalazi u predelu izuzetnih odlika, okružena rekom, jezerima i nepreglednim zelenilom planina Ovčar(985) i Kablar (885).

Postoje svedočanstva da su vode Ovčar banje korišćene za lečenje ljudi od rimskog vremena, preko srednjovekovnog i turskog perioda do stvaranja nove srpske države u XIX veku.

Ovčar banja je 29. decembra 2011. godine i zvanično dobila status banje, što je od velikog značaja za dalji razvoj.

Posebnu hidrografsku osdobenost predstavljaju termalne vode u Ovčar Banji (350 – 380C). Voda je homeoterma, slabo sumporovita. Lekovite komponente mineralne vode su makroelementi – kalcijum i natrijum; i mikroelementi – kalijum litijum, stroncijum, barijum, jod, brom, fosfor, fluor.

Gosti banje kojima je potrebna terapija ili preventivni pregled, na usluzi imaju i stručno medicinsko osoblje u okviru Zdravstvenog centra. Voda pogoduje lečenju nekoliko indikovanih oboljenja: reumatskih, degenerativnih promena (spondiloza i artritis), sportskih povreda, kožnih oboljenja.

Ovde je na malom prostoru skoncentrisano deset manastira iz srednjeg veka poznatih kao “Srpska Sveta Gora”. Manastiri Ovčarsko-kablarske klisure čuvaju duhovno i umetničko bogatstvo stvarano vekovima na ovim prostorima. Posetom manastira, gosti Ovčar Banje mogu da se upoznaju sa istorijom srpskog naroda, vrednim kulturno-istorijskom nasleđem i lepotama manastira Nikolje, Preobraženje i Blagoveštenje koji se nalaze u samoj banji, ali i u ostalim manastirima na padinama planina Ovčar i Kablar.

U reci Zapadanoj Moravi koja protiče kroz banju oslikavaju se obrisi okolnih planina, a nestvarnu tišinu povremeno prekidaju zvuci iz prirode. Vožnja brodićima, čamcima ili splavom je prava atrakcija, jer se na taj način mogu upoznati prirodne lepote ovog područja, uživati u posmatranju brojnih vrsta ptica. Blaga umereno-kontinentalna klima blagotvorno deluje na raznovrsnu floru i faunu u okruženju, naročito predele obrasle gustom šumom i bujnom vegetacijom, tako da svež vazduh doprinosi poboljšanju opšteg zdravstvenog stanja organizma.

Boravak u Ovčar Banji može da bude veoma sadržajan, a smeštaj se može obezbediti u nekoliko privatnih kuća i turističko-ugostiteljskih objekata koji se nalaze u centru banje. Među njima se svakako izdvaja Wellness centar “Kablar” koji pored lepih i komfornih soba u ponudi ima i različite wellness sadržaje kao i bazen sa termo-mineralnom vodom. Restoran “Dom” na obali reke, ima u ponudi pored gastronomskih specijaliteta i kvalitetan smeštaj, ali i lepo uređenu obalu u ambijentu u kome gosti svih uzrasta mogu da provedu prijatne trenutke.

Pored izvora termo-mineralne vode, priroda je Ovčar Banju podarila rekom i jezerima na čijim oblama uživaju sportisti rekreativci, ali i istinski ljubitelji prirode. Na području Ovčarsko-kablarske klisure nalaze se uređene ribolovne staze, tako da postoje dobri uslovi za bavljenjem sportskim ribolovom. Obeleženim planinarskim stazama, stiže se do manastira u kojima se prolazi duhovni mir i uživa u pogledu na prirodu, obrise šumovitih planina, reku Zapadnu Moravu. Možda će ipak najveći utisak na gosta ostaviti nesvakidašnji prizor sa vrha planine Kablar - meandri reke Zapadne Morave i grad Čačak u daljini.

Turistička organizacija Čačka organizuje izlete do svih ovih atraktivnih mesta. Organizovane grupe i pojedinci, u pratnji turističkih vodiča mogu posetiti manastire, voziti se brodićima rekom Zapadnom Moravom, a za ljubitelje planinskih vrhova organizuje se i planinarenje do Ovčara i Kablara. Za nešto zahtevnije turiste, postoji mogućnost bavljenja i ekstremnim sportovima kao što su na primer paraglajding ili alpinizam.

Tokom letnjih meseci, u Ovčar Banji se organizuju koncerti, predstave, duhovne večeri, likovne kolonije, sportski događaji među kojima su najatraktivniji regata, plivački maraton i velika planinska trka.

Ovčar Banja nije samo banja, već mnogo više od toga, mesto za pravi odmor, relaksaciju, pronalazak fizičke i duhovne inspiracije.

Manastiri

Pored prirodnih lepota, turistički potencijal Ovčarsko-kablarske klisure predstavlja i veliki broj pravoslavnih manastira okruženih šumama, vodom i stenama. Zbog postojanja deset manastira i dva sveta mesta u Ovčarsko-kablarskoj klisuri, ona je poznata i kao „Srpska Sveta Gora“.

Manastir Blagoveštenje

Manastir Blagoveštenje nalazi se na blagoj uzvišici iznad naselja Ovčar Banje. Ovo je jedan od retkih manastira u Ovčarsko-kablarskoj klisuri za koji se tačno zna kada je podignut i ko su bili ktitori. Natpis iznad ulaza u crkvu, govori da je hram podignut 1601/02. Hram je izgrađen u raškom graditeljskom stilu i svojom arhitekturom je posle manastira Sv. Trojica, najlepši manastir u Ovčarsko-kablarskoj klisuri.

Manastir poseduje jednu od najstarijih knjiga, Blagoveštenjsko jevanđelje, nastalo 1372. godine. U svojoj riznici čuva i štampano četvorojevanđelje iz 1552. godine. U njemu je svojevremeno zamonašen Patrijarh Pavle.

Manastir Ilinje

Manastir Ilinje nalazi se iznad manastira Blagoveštenje. Ne postoje podaci o tome kada je nastao i ko je podigao ovaj manastir. Obzirom da je blizu manastira Blagoveštenje, pretpostavlja se da su ga blagoveštenjski monasi u svom usponu podigli kao svoj metoh. Sadašnji Manastir je 1938. godine sagrađen na temeljima starog manastira.

Manastir Jovanje

Manastir Jovanje se nalazi na levoj obali reke Zapadne Morave, na njenom najvećem meandru. Niko sa sigurnošću ne može reći ko je i kada sagradio Jovanje. Stara crkva posvećena Svetom Jovanu potopljena je 1954. godine prilikom gradnje hidroelektrane. Mnogobrojna pustošenja i rušenja koja je ovaj manastir pretrpeo, potpuno su uništila gotovo sve tragove prvobitnog manastira. Tako je nestala i riznica nekada velikog hrama. Najvredniji predmeti u riznici su dve prestone ikone iz 1850. godine.

Današnji manastir Jovanje projektovan je tako da spaja stare i nove obrasce u sakralnom graditeljstvu, dajući celini Ovčarsko-Kablarskih manastira jedno novo ostvarenje.

Kađenica

Na desnoj obali Zapadne Morave, kilometar uzvodno od Ovčar Banje, nalazi se pećina Kađenica. Prilaz pećini je uređen, a glavna dvorana, sa naznakom pećinskog nakita, istovremeno je i sakralno-spomenički prostor. Dva kamena sarkofaga i Hristovo raspeće obeležavaju nemio događaj iz vremena Hadži-Prodanove bune 1814. godine. U pećinu se u tim krvavim vremenima, sakrio zbeg naroda iz okolnih sela. Turci su ih otkrili, na ulaz nagomilali granje i slamu i zapalili. Sav narod se ugušio kadom, tj. dimom. Od tada se ovo mesto zove Kađenica.

Manastir Nikolje

Manastir Nikolje, najstarija crkva među Ovčarsko-kablarskim manastirima, podignut je na padinama Kablara, na levoj obali Zapadne Morave. Na osnovu arhitektonskih karakteristika, pretpostavlja se da potiče iz srednjeg veka, najverovatnije kraja 14. odnosno početka 15. veka. U riznici manastira Nikolje čuva se najznačajnija rukopisana knjiga u srpskoj kulturi napisana početkom 17. veka, Karansko jevanđelje.

U Nikolju je nekada živelo i do 300 kaluđera. U njemu se od Turaka krio i Miloš Obrenović sa porodicom. On je u porti 1817. godine sagradio konak koji i danas postoji i nosi njegovo ime.

Manastir Preobraženje

Manastir Preobraženje danas se nalazi sa desne strane Zapadne Morave, na severnim obroncima Ovčara. Naspram manastira, preko reke, smeštena je železnička stanica u Ovčar Banji, na mestu gde se nekada nalazio manastir, ispod litica Kablara. Prvi pomen manastira Preobraženja u pisanim izvorima, vezan je za 1525. godinu. Stari manastir Preobraženje je porušen, odobrenjem vladike žičkog Save, kako bi se izgradila železnička pruga prema Užicu. Episkop Nikolaj Velimirović je 1938. godine pokrenuo inicijativu za izgradnju novog manastira Preobraženje. U ovom manastiru život je organizovan po svetogorskom pravilu, što znači da nema ni parohiju, ni imovinu, već mu je uloga misionarska.

Savinje

Podno najstrmijih litica Kablara, u kamenom udubljenju, izvire voda. Veruje se da voda, nazvana Savinom, leči vid i glavobolju. U blizini izvora 1938. godine, podignuta je mala crkva pod stenom. U njoj o praznicima, bogosluženje vrše monasi iz manastira Preobraženje.

Sretenje

Manastir Sretenje se nalazi u izuzetnom prirodnom okruženju, na zaravni ispod vrha Ovčara. Na osnovu dosadašnjih istraživanja veruje se da je manastir nastao u 16. veku i u više navrata tokom prošlih vremena bio je rušen i spaljivan. Obnovljen je tek u 19. veku, zahvaljujući monahu, a kasnije i vladici Nikiforu Maksimoviću. Od rukopisnih knjiga sačuvanih do danas u Sretenju, preostale su svega tri: Jevanđelje, Bogorodičini kanoni i Minej za mesec jun, koji je značajan jer sadrži Službu knezu Lazaru, kao delo naše crkvene književnosti. Od riznički kovanih predmeta i starina, čuvaju se mermerna krstionica i rozeta iz 17. veka i ikona Presvete Bogorodice iz 18. veka.

Manastir Sv. Trojice

Crkva manastira Sv. Trojice je po svojoj arhitekturi najlepši hram u Ovčarsko-Kablarskoj klisuri, smešten na jugozapadnim šumovitim padinama Ovčara. Nije utvrđeno ko je i kada podigao manastir. Na osnovu dosadašnjih saznanja koji se oslanjaju na turske popise, ovaj manastir potiče iz druge polovine 16. veka. I ovaj manastir je pretrpeo stradanja krajem 17. veka, kao i ostali manastiri u Srbiji. U manastiru Sv. Trojice nalazi se jedan veliki, prestoni zlatom i srmom izvezen krst od velike umetničke vrednosti. Pored tog krsta, u manastiru Sv. Trojice nalaze se dve jedinstvene retke prestone ikone – Spasiteljva i Bogorodičina – od antičke vrednosti.

Uspenje

Na uzvišenju iznad manastira Jovanje, nalazi se manastir Uspenje koji je vidljiv sa svih strana klisure. U turskim izvorima pominje se 1536. godine. Posvećen je Uspenju Presvete Bogorodice. Na ovom mestu je nekada postojala kula sa zvonikom visoka oko 30 metara. Pretpostavlja se da su kulu porušili Turci istovremeno kada i Jovanje. Vladika Nikolaj je na ovom mestu zatekao samo ruševine. Po njegovoj želji izgrađena je nova crkva manastira Uspenja, 1939. godine, kao verna kopija crkve Sv. Caru Konstantinu i Jeleni u Ohridu. Prvobitni ikonostas uništili su Bugari 1943. godine. Manastir je ponovo obnovljen 1998. godine, a 2004. je nastanjen monahinjama.

Manastirski hram ima nekoliko osobenosti koje se retko viđaju u drugim srpskim pravoslavnim crkvama. Crkva manastira Uspenja ima veoma mali broj prozora uskog pravougaonog oblika, bez ikakvih ukrasa. Crkva nikada nije bila živopisana. U manastirskom hramu zapravo postoje dve crkve koje imaju, jednu, zajedničku pripratu. Levi deo hrama posvećen je Uspenju Presvete Bogorodice, a desni Sedmorici efeskikh mučenika.

Manastir Vavedenje

Manastir Vavedenje je podignut na samom početku klisure. Stilske karakteristike originalnih delova hrama govore da je ovaj manastir nastao u 16. veku. Ikonostas manastira Vavedenje čine, između ostalih, ikone Nikole Apostolovića Bogorodica sa Hristom i Isus Hristos. Sačuvane su i pozlaćene carske dveri na kojima je predstava Blagovesti. Skromnu umetničku celinu koju čini ikonostas ovog manastira dopunjuju ikone koje su ostale sačuvane.

Manastir Vaznesenje

Manastir Vaznesenje podignut je na severnim padinama Ovčara. Zahvaljujući jednom rukopisnom jevanđelju, koje je napisano u Vaznesenju 1570. godine, sigurni smo da je manastir postojao u 16. veku. Manastir je najverovatnije stradao, kao i većina drugih manastira u klisuri, za vreme Velike seobe 1690. godine. Nakon više neuspešnih pokušaja obnavljanja, tek je tridesetih godina 20. veka, episkop Nikolaj Velimirović krenuo u obnovu ovog manastira.

Flora

Flora

3. *Orchis ustulata*

Najveću površinu čine šume i šumska zemljišta. Sa svojom raznovrsnom vegetacijom predstavlja pravi „muzej u prirodi“, u kome su prisutne višestruke kombinacije zajedničkog života biološki različitih vrsta drveća. Naizraženiji pojas šuma u klisuri je hrastov pojas, unutar kog su očuvane termofilne šumske zajednice. To su površine pod šumom hrastova sladuna i cera (*Quercetum frainetto-cerris*). Na krečnjacima u istom pojasu kao osnovni tip se javlja šuma cera i graba (*Quercetum cerris-carpinetosum orientalis*). Na grebenima i međudolinskim kosama srećemo kitnjakovu šumu tipa: *Quercetum petraea*, a u uvalama i na strmim osojnim stranama brdsku bukovu šumu (*Fagetum submontanum*). Na većim nadmorskim visinama, iznad 800 m, brdska bukova šuma prelazi u planinsku (*Fagetum moesiaceae montanum*). Kao i u većini klisura Srbije i ovde je karakteristična pojava inverzije vegetacije: u nižim delovima nalaze se mezofilnije a u najvišim, termofilniji tipovi šuma. Izuzetna primer ove pojave

je i dobro očuvana reliktna zajednica javora, graba i bukve (*Aceri-Ostrya-Fagetum*). Povećana vlaga vazduha i ukupna zaklonjenost u krečnjačkim uvalama, kroz koje protiču brojni potoci, su omogućili bujan razvitak vegetacije sa mnoštvom drvenastih vrsta.

1. *Orchis simia*

Jedna od glavnih odlika klisura, pa i ove, je da su one refugijumi retke i reliktno flore i vegetacije. U grupu reliktnih zajednica izuzetno važno mesto zauzimaju ostaci šume crnog bora, koji se nalaze na okomitim krečnjačkim stenama Ovčara na oko 900 m.n.v. Bežeći od konkurencije drugih vrsta, crni bor je na krečnjačkoj litici očuvao svoje prirodno stanište. Unutar klisure, odmah ispod strmih krečnjačkih litica i grebena planine Kablar, očuvala se još jedna reliktna biljna zajednica sa specifičnom fitoklimom i zemljištem pod nazivom *Rusci aculeati-Quercetum mixtum*, gde se u prizemnom spratu javlja kostrika (*Ruscus aculeatus*).

2. *Ophrys apifera*

Najvažnije za ovu klisuru, bilo da se radi o izdanačkim šumama, ili o šibljačkim formacijama, u hrastovom ili prelaznom hrastovo-bukovom pojasu je prisustvo reliktnih vrsta iz perioda tercijara kao što su: crni grab (*Ostrya carpinifolia*), cer (*Quercus cerris*), hrast kitnjak (*Quercus petraeae*), crni jasen (*Fraxinus ornus*), klen (*Acer campestre*), sitnilisna lipa (*Tilia parvifolia*), ruj (*Cotinus coggygria*), dren (*Cornus mas*), kalina (*Ligustrum vulgare*), pavit (*Clematis vitalba*), kurika (*Evonymus verrucosa*) i druge, tako da u nacionalnom okviru ima velikog značaja kao refugijalno stanište retkih i reliktnih biljnih vrsta i doprinosi očuvanju i povećanju genetskog, specijskog i ekosistemskog diverziteta.

Ovčarsko-kablarska klisura predstavlja jedno od retkih mesta u Srbiji gde se može sresti veliki broj vrsta divljih orhideja. Do sada je poznato 19 vrsta koje krase floru klisure. Neke od najpoznatijih vrsta su kaćunak (*Orchis morio*), kaćun (*Orchis simia*), mačkovo uvo (*Ophrys cornuta*), pčelica (*Orchis apifera*) i druge.

Fauna

Ptice su najznačajnija životinjska grupa područja Ovčarsko-kablarske klisure. Bogatstvo ptičijeg sveta uslovljeno je nizom ekoloških uslova, od kojih je jedan od najvažnijih relativno dobra očuvanost raznovrsnih staništa. Po svom značaju posebno se ističu raznovrsna šumska staništa, stene i litice. Takođe, od velikog značaja su vodena staništa, naročito tokom migracije i perioda zimovanja za brojne vrste ptica.

Fauna ptica OKK je na osnovu bogatstva faune ptica prepoznata kao međunarodno značajno područje za ptice, tj. IBA (Important Bird Area) područje. Pruža utočište retkim i ugroženim vrstama ptica, tj. vrsta koje imaju nepovoljan status

zaštite u Evropi a kojima se glavnicu populacije nalazi izvan Evrope. Samim tim, deo je ekološke mreže Republike Srbije i uvršćena u program Natura 2000, koja čini okosnicu Evropske Unije ka očuvanju prirode i biološke raznovrsnosti. Površina IBA obuhvata 6, 174 ha zaštićenog područja. U Ovčarsko-kablarskoj klisuri do sada je zabeleženo prisustvo 160 vrsta ptica. Ukupan broj poznatih gnezdarica je 101, dok savremena fauna ptica Ovčarsko-kablarske klisure broji 98 vrsta. Sa aspekta zaštite, najznačajnije vrste ptica gnezdarica Ovčarsko-kablarske klisure su: prđavac (*Crex crex*), siva žuna (*Picus viridis*), crna žuna (*Dryocopus martius*), zelena žuna (*Picus viridis*), sivi soko (*Falco peregrinus*), osičar (*Pernis apivorus*), buljina (*Bubo bubo*). Posebnom pažnjom pleni sivi soko, najbrži lovac među

pticama grabljivicama, čiji je poslednji par na teritoriji Čačka je opstao upravo ovde. Nekada znatno brojniji, sivi soko je poslednjih 10 godina sve više proganjan od strane čoveka, što je dovelo rapidnog opadanja njegove brojnosti širom Srbije. Tako se populacija u Čačku od 4 para svela na svega jedan par, koji i dalje opstaje u Ovčarsko-Kablarskoj klisuri. Glavni plen sivog sokola su golubovi, koje lovi isključivo u letu, okomito se obrušavajući sa velikih visina. To ga čini posebno omraženim od strane golubara, čije proganjanje predstavlja najveći faktor ugroženosti za ovu vrstu.

Tokom jesenjeg perioda, kada je migracija ptica u punom jeku, kao i zimskog perioda, u Ovčarsko-kablarskoj klisuri se mogu posmatrati brojne nesvakidašnje vrste ptica koje nisu deo lokalne faune ptica. Crna roda (*Ciconia nigra*), belorepan (*Haliaeetus albicilla*), veliki labud (*Cygnus cygnus*).

Na području Ovčarsko-kablarske klisure živi oko 40 vrsta sisara. Sve vrste imaju veliki ekološki, biogenetski, faunistički, naučni, lovni i drugi značaj. Sa aspekta zaštite posebno su značajne vrste od međunarodnog i nacionalnog značaja.

Najznačajniji predstavnik ove životinjske grupe, sa aspekta međunarodne i nacionalne zaštite, je svakako vidra (*Lutra lutra*), koja je ugrožena vrsta širom Evrope. Najveći ugrožavajući faktor po ovu vrstu predstavlja narušavanje i nestanak odgovarajućeg staništa, pa se kao najbolja mera zaštite predlaže obrazovanje posebnih područja za zaštitu. Sprovođenjem odgovarajućih mera zaštite u Ovčarsko-kablarskoj klisuri stvoreni su uslovi za opstanak vidre na ovom području. Takođe u grupu vrsta, kojima je neophodna zaštita njihovih staništa, spada i veliki (*Rhinolophus ferrumequinum*) i mali (*Rhinolophus hipposideros*) potkovičar, dugouhi večernjak (*Myotis bechsteinii*) i veliki mišouhi večernjak (*Myotis myotis*).

Fauna sisara Divlja mačka (*Felix silvestris*) je jedna od najredih i najugroženijih vrsta sisara i jedina vrsta iz porodice mačaka koja naseljava ovo područje. Ova, nekada brojna i široko rasprostranjena vrsta, je usled nekontrolisanog izlovljavanja izčezla iz faune mnogih krajeva Srbije. Zahvaljujući potpune zabrane lova u zaštićenom području, ova tajnovita životinja i dalje krasi faunu Ovčarsko-kablarske klisure.

Fauna vodozemaca Faunu gmizavaca krasi 4 vrste guštera i 5 vrsta zmija i 2 vrste kornjača. Jedina otrovnica ovog područja je poskok (*Vipera ammodytes*), koji je inače i najotrovnija vrsta zmija u Evropi. Poskok je naročito brojan na osunčanim kamenitim padinama i siparima Kablara, dok je sa ovčarske strane klisure malobrojan. Najznačajnije vrste u fauni gmizavaca sa aspekta zaštite su šumska kornjača (*Testudo hermanni*) i barska kornjača (*Emys orbicularis*). Obe vrste su značajno ugrožene širom Evrope i zahtevaju posebnu zaštitu staništa određivanjem i održivim upravljanjem posebnih područja pod zaštitom (Special Areas of Conservation). Jedna od interesantnijih vrsta guštera ovog područja je kratkonogi gušter (*Ablepharus kitaibelii*). Ova skrovita vrsta guštera ima veoma redukovane ekstremitete koje skoro i ne koristi, tako da se kreće zmijolikim pokretima tela. Aktivan je u sumrak i glavna

hrana su mu insekti i sitni puževi.

Fauna gmizavaca Vodozemci su najmalobrojnija grupa kičmenjaka u fauni Ovčarsko-kablarske klisure. Do sada je registrovano 9 vrsta, od kojih su najzačajnije sa evropskog i nacionalnog aspekta zaštite alpski mrmoljak (*Ichtyosaura alpestris*) i žutotrbi mukač (*Bombina bombina*). Obe vrste imaju slične stanišne zahteve. Žive u šumskim ekosistemima i koriste privremene bare i vodene bazene za razmnožavanje.

Fauna riba Zapadna Morava, sa svojim prepoznatljivim meandrima i kompleksom jezera predstavlja najvažniju hidrološku komponentu područja. Ovčarsko-kablarska klisura obuhvata 14 km rečnog toka Zapadne Morave. Pregrađivanjem toka Zapadne Morave sa dve betonske brane nastala su akumulaciona jezera Međuvršje i jezero Ovčar. U vodama zaštićenog područja evidentirano je 34 vrste riba iz 9 porodica. Od ukupnog broja registrovanih vrsta, njih 28 spada u izvornu faunu riba ovog područja, dok je 6 vrsta introdukovano (sivi tolstolobik, babuška, amur, amurski čebačok, sunčica, američki somić). Ova jezera su od vankada poznata kao atraktivna mesta za ribolov i bogata su pre svega šaranskim vrstama riba. Najzastupljeni šaranske ribe su: šaran, babuška, deverika, skobalj i druge. Potočna pastrmka prisutna je u zaštićenom području jedino u Banjskom potoku. Ovaj vodotok, dužine 5 km, je u 2012. godini poribljen sa mlađi pastrmke i uveden je poseban monitoring kako bi se osigurao opstanak ove vrste na području Ovčarsko-kablarske klisure. Vrste čije su populacije ranije bile brojne i široko rasprostranjene u vodama klisure, a danas su prisutne samo u tragovima ili su u potpunosti iščezle su: linjak (*Tinca tinca*), crvenperka (*Scardinius erythrophthalmus*), veliki vretenar (*Zingel zingel*) i manič (*Lota lota*). Krajem dvadesetog veka, intenzivnim ribolovom,

neadekvatnim poribljavanjem i promenom uslova životne sredine značajno su poremećeni ekološki odnosi u vodama Ovčarsko-kablarske klisure, što je i dovelo do opadanja brojnosti i nestanka ovih riba. Linjak i veliki vretenar su ugrožene i strogo zaštićene vrste u Srbiji, za koje su potrebni posebni programi zaštite radi osiguravanja njihovog opstanaka.

Fauna dnevnih leptira

Faunu Ovčarsko-kablarske klisure krasí preko 70 vrsta dnevnih leptira, grupisanih u okviru pet porodica, odnosno 50 rodova, što predstavlja preko 35% svih vrsta dnevnih leptira zabeleženih u Srbiji. Veliki broj vrsta koji nastanjuje ovo područje ima neki od statusa ugroženih taksona kod

nas, dok su određene vrste navedene kao ugrožene na nivou cele Evrope.

Ugostiteljski objekti

Restoran „Plaža“ nalazi se na obali jezera Međuvršje, udaljen 20km od centra Čačka. Restoran „Plaža“ izgrađen je 1957.god. i jedan je od najstarijih restorana na ovom području. Ovaj restoran bogate tradicije sa prepoznatljivim kvalitetom usluge, danas Vam predstavljamo u novom stilu.

Putnički Brod "Sveti Nikola"

Brod je namenjen za panoramsko razgledanje Ovčarsko Kablarske klisure, plovnom putanjom od restorana Plaža

ХЕ Међувршје и ХЕ Овчар бања

О ХЕ данас

„Електроморава“ као најстарија хидроелектрана је прва у ЕПС-у у којој је урађена ревитализација електромашинске опреме. Одлуку о ревитализацији донео је управни одбор ЕПС-а а потврдила га је Влада Републике Србије 26.јула 2006.године.

Претходна комплексна испитивања на опреми урадили су „Машински факултет“ Београд и Институт „Јарослав Черни“ Београд. Пројектну и тендерску документацију урадио је „Енергопројект“ Београд.

Испоручиоци опреме били су „АТБ – Север“ Суботица са „АНДИНОМ“ Француска, за турбину и генератор; АБС-Минел Београд за опрему разводног постројења, блок трансформаторе, сопствену потрошњу и осталу напонску електроопрему; Институт „Михаило Пупин“ Београд за опрему управљања и заштите; Институт „Никола Тесла“ Београд за побудни систем, исправљаче и инверторе.

Радови на терену почели су 18.05.2008.год у Овчар Бањи, а завршени 19.12.2010.год у Међувршју. Радови су извођени сукцесивно електрана по електрана, односно агрегат по агрегат. Обим радова на ревитализацији био је велики. Замењено је око 95% електромашинске опреме турбине и генератора, док је остала електроопрема у потпуности замењена.

Ревитализацијом, снага електране повећана је за 25%, а адекватно томе и производња. Сада обе електране имају укупну снагу 17 MW са инсталисаним протоком од 50м³/с. (данас)

Хидроелектрана Овчар Бања, пре ревитализације имала је снагу од 6 мегавата, а инсталисана снага турбине после ревитализације износи 3,2 и 5,06 мегавата. Тип је проточне деривационе хидроелектране, са укупним инсталисаним протоком од 40 кубних метара у секунди, док је пројектована запремина акумулације 3 милиона кубних метара.

Хидроелектрана Међувршје је проточног типа, која је пре ревитализације, имала снагу од 7 мегавата, са инсталисаним протоком од 40 кубних метара у секунди. Инсталисана снага турбина после ревитализације износи 3,4 и 5,6 мегавата. Пројектована запремина акумулације је 18 милиона кубних метара, а просечна годишња производња обе електране износи 60 милиона kWh електричне енергије.

OVČAR BANJA - Ko nije probao čuvenu zapečenu lepinju s kajmakom koja je više od četiri decenije prepoznatljiv gurmanski...

OVČAR BANJA - Ko nije probao čuvenu zapečenu lepinju s kajmakom koja je više od četiri decenije prepoznatljiv gurmanski specijalitet restorana „Kablar“ na nekadašnjoj autobuskoj stanici u Ovčar Banji, kao da u ovom banjskom lečilištu nije ni boravio, tvrde meštani.

Ali, popularnost ove slavne lepinje je ozbiljno ugrožena od kada je nedavno otvoren Veljov tunel, kako su ga meštani nazvali, koji skraćuje put ka Užicu, Zlatiboru i moru.

Autobuska stanica u Ovčar Banji počela je da radi davne 1964. godine, a od tada se prodaje i lepinja s kajmakom. Prema slobodnoj računici, mesečno je trošena tona kajmaka, a za 44 godine rada ovog restorana prodato je tri miliona lepinja. Godišnje se u ovom restoranu napravi oko 270.000 lepinja, odnosno preko 60.000 mesečno. Drugim rečima, ovaj specijalitet je, bezmalo, probao svaki drugi žitelj države Srbije.

- Prodaja i dalje dobro ide, ali posao ipak stagnira od kad je otvoren tunel, pa putnici sve ređe svraćaju u restoran. Osim lokalne autobuske linije Čačak - Ovčar Banja, nije predviđeno da se u ovom mestu zaustavljaju autobusi na međugradskim linijama. Mnogo puta sam do sada intervenisao i molio da se ova greška ispravi i da se na raskrsnici gde se odvaja put za Ovčar Banju postave makar putokazi, ali od toga ništa. Dođu ovi iz ministarstva, dobro jedu, piće im ide još bolje, obećaju da će sve biti u redu, odu i zaborave na naše probleme - kaže Rade Milovanović, od pre tri godine vlasnik restorana na autobuskoj stanici u Ovčar Banji, koji se svojski trudi da održi tradiciju dugu četiri i po decenije.

Kaže da za svoj specijalitet i dalje otkupljuje sav kajmak od seljaka iz okolnih sela, a resto „dokupljuje“ u selima prema Kraljevu.

- Dobro je i meni, i putnicima, i seljacima, ali zbog nečije nemarnosti, mi gasimo ono što je dobro radilo. Ljudi svraćaju na zapečenu lepinju iz navike, ali retki su novi putnici koji dolaze - ističe gazda Rade.
RECEPT NIJE TAJNA!

Božidarka Rančić (66) u restoranu na autobuskoj stanici priprema zapečene lepinje skoro od kada je restoran otvoren. Iako i dalje radi, u ovom restoranu je stekla penziju.

-Nije nikakva tajna način na koji se pripremaju zapečene lepinje. Brašno i kajmak moraju da budu vrhunskog kvaliteta. I potrebne su velike peći, koje retko koji restoran ima. Zato, iskrena da budem, ovde pravim lepinje vrhunskog ukusa, ali mi to ne polazi za rukom i kući. Budu i one lepe, ali nekako ne kao ove u restoranu - otkriva Rančićeva i ističe da je do sada napravila „ne na hiljade, već na milione lepinja“.

Velimir Dejanović

Autohtona srpska jela

Vlasnik restorana *Sinđelić* (www.restoransindjelic.com) predstavlja šest autohtonih srpskih jela: **punjeno pile u gnezd**, **čačanski uštupci** (seckano juneće meso s pečenom paprikom), **kosački ražnjić** (kombinacija pileće džigerice i svinjskog mesa u slanini, na prženom luku i kajmaku), **seosko meso**/dinstani file, **vitaminska salata** (kupus, celer, šargarepa, zelena salata i orahovo ulje), **kruške u vinu** (manastirsko jelo).

– Kod nas je sramota kad pravimo biznis od ovoga, a stranci imaju strategiju. Restoran je loš ako ne predstavlja ambasadu zemlje u kojoj se nalazi. U većini restorana to se pretvara samo u zanatski posao, bez mnogo kreativnosti. Problem srpske kuhinje je što imamo manjak edukacije kadrova koji je personifikuju. U nekim novinama pročitao sam recept za bečku šniclu na šabački način. To ne može da bude naša kuhinja – kaže Milenko Avramović.

Knez Miloš je voleo bele bubrege

Knez Miloš Obrenović je bio ljubitelj srpske kuhinje. Često je svojim kuvarima iz inostranstva donosio recepte kojima je obogaćivao svoju kujnu. Pošto je bio veliki zavodnik, na njegovom stolu često je bilo jelo od belih bubrega, za koje je smatrao da ima afrodizijačke moći. Kako tvrdi etnolog Dragomir Antić, u mladosti mu sem ljubavi ništa nije bilo potrebno. Oženio se Ljubicom Vukomanović i dovoljna mu je bila slika njenih belih potkolenica i zadignute suknje dok beli platno.

– Kad je postao vladar, uvideo je da su žene spremne da uvek s njim odu u krevet ako im on šta pozitivno učini. Jelo u kome je uživao i posle koga se dobro osećao spravljano je od belih bubrega bivola ili vepra, sa svinjskom mašću, nekoliko zrna bibera, paprikom, listovima bosiljka ili mirođije, belim lukom, korenom rena i posoljenim projinim brašnom. Knez Miloš je bio uveren da beli bubrezi blagotvorno deluju na njegovu muškost – kaže etnolog Dragomir Antić.

Објављено у 01.04.2014.

Turistička organizacija Čačka kao upravljač zaštićenog prirodnog dobra "Ovčarsko-kablarska klisura" planiranim količinama šaranske mlađi obavila je uspešno akciju poribljavanja u prisustvu medija i republičkog inspektora za ribarstvo Dragana Nićiforovića.

Planom poribljavanja ribarskim područjem jezera Međuvrše u sledećem poribljavanju koje je na jesen, planiramo da poribimo jezero znatnim količinama smuđa. Smuđ bi kao grabljivica smanjio količinu bele ribe u korist ukupnog ribljeg fonda jezera. Eto radosti ribolovcima! Pozdrav iz PIO Ovčarsko kablarska klisura!